

กองส่งเสริมและพัฒนากการปศุสัตว์
กรมปศุสัตว์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง พ.ศ.2566-2570

ที่ปรึกษา

1. นายสมชวน รัตนมังคลานนท์
2. นายประภาส ภิญโญชีพ
3. นายโสภชัย ชวาลกุล
4. นายพงษ์พันธ์ ธรรมมา
5. นายบุญญฤกษ์ ปิ่นประสงค์
6. นายวิวัฒน์ ไชยชะอุ่ม

อธิบดีกรมปศุสัตว์

รองอธิบดีกรมปศุสัตว์

รองอธิบดีกรมปศุสัตว์

รองอธิบดีกรมปศุสัตว์

รองอธิบดีกรมปศุสัตว์

ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์

คณะผู้รวบรวม

1. นายฤทธิพัฒน์ รัตนาวินกุล
2. นางสาววัชรพร เลื่อมใส
3. นางสาวนัชพร ชันธรักษ์
4. นางสาวภัทราภรณ์ ภมรานนท์
5. นางสาวหทัยพัชร คู่สันเทียะ
6. นางสาวธนกร สว่างเนตร
7. นายสุชล บุญคง

ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมและพัฒนาสัตว์ปีก

นักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ

นักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ

นักวิชาการสัตวบาล

นักวิชาการสัตวบาล

นักวิชาการสัตวบาล

นักวิชาการสัตวบาล

คำนำ

กรมปศุสัตว์ มีนโยบายในการบริหารเชิงยุทธศาสตร์รายชนิดสัตว์ โดยกำหนดให้มีการส่งเสริมและพัฒนาไก่พื้นเมืองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อสร้างศักยภาพแข่งขันให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจแบบองค์รวม (BCG Model) ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

อธิบดีกรมปศุสัตว์มอบหมายให้กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ โดยกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาสัตว์ปีกเป็นหน่วยงานหลักจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมืองขึ้น เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง พ.ศ. 2566-2570 ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2570 แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566-2570 ยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ พ.ศ. 2566-2570 และพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 โดยแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง ได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน รวมทั้งได้มีมติ เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566 ให้เผยแพร่แผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาไก่พื้นเมืองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ไก่พื้นเมืองวิถีไทย ระบบการผลิตปลอดภัย ผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐาน เป็นฐานการผลิตสู่ตลาดโลก” ซึ่งแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง พ.ศ. 2566-2570 ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

กรมปศุสัตว์
กรกฎาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
แผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง พ.ศ. 2566 – 2570	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. สถานการณ์ปัจจุบัน	4
2.1 ข้อมูลการเลี้ยงไก่พื้นเมือง	4
2.2 ปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง	7
การจัดทำกรอบแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง พ.ศ. 2566-2570	8
1. วิสัยทัศน์ (Vision)	8
2. พันธกิจ (Mission)	8
3. เป้าหมายและตัวชี้วัดรวม	8
4. วัตถุประสงค์	8
5. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT analysis)	8
6. ประเด็นการพัฒนา	10
1) ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ด้านระบบการผลิต	10
2) ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ด้านระบบการควบคุมป้องกันโรค	11
3) ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ด้านระบบการรับรองมาตรฐาน	12
4) ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด	12
5) ประเด็นการพัฒนาที่ 5 ด้านข้อมูลและระบบสารสนเทศ	12
7. แนวทางการพัฒนา/โครงการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง พ.ศ. 2566 – 2570	13
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง	19
ภาคผนวก ข การประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง	23

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แนวทางการพัฒนา/โครงการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง พ.ศ. 2566 – 2570 ของกอง/สำนักในกรมปศุสัตว์	13

แผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง พ.ศ. 2566-2570

1. หลักการและเหตุผล

ไก่พื้นเมืองเป็นสัตว์ปีกที่อยู่ร่วมกับเกษตรกรไทยมาเป็นระยะเวลานาน มีผลผลิตใช้ในการบริโภคในครัวเรือน หากเหลือสามารถขายได้เป็นรายได้ของครอบครัว และสัตว์ปีกบางชนิด เช่น ไก่พื้นเมืองเทศผู้ สามารถพัฒนาเป็นไก่ชนที่มีมูลค่าสูง ทำให้เกิดรายได้ เป็นการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นวิถีชีวิตของเกษตรกรไทย อย่างไรก็ตามการเลี้ยงไก่ในชนบท เป็นการเลี้ยงไก่พื้นเมืองรายย่อย ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบปล่อยให้เดินหากินอาหารเองจากธรรมชาติในบริเวณบ้านกลับเข้าจากเล้าหรือโรงเรือน จะนอนตามต้นไม้หรือใต้ถุนบ้าน หรือการเลี้ยงแบบหลังบ้าน เป็นการเลี้ยงเพื่อบริโภคภายในครัวเรือน หรือเป็นรายได้เสริม โดยทั่วไปจะเลี้ยงกัน รายละ 10-20 ตัว หรือในบางรายอาจจะเลี้ยงเป็นรายได้หลักของครอบครัวก็ได้ แต่ก็มีเป็นจำนวนน้อย การเลี้ยงไก่ในชนบทมักจะเลี้ยงกันแทบทุกครัวเรือน ซึ่งการเลี้ยงไก่พื้นเมืองจะมี 4 วัตถุประสงค์ คือ เพื่อใช้เนื้อและไข่เป็นอาหาร เพื่อการกีฬาและนันทนาการตามประเพณีท้องถิ่น เพื่อการอนุรักษ์พันธุ์ไก่พื้นเมือง และไก่สวยงาม และเพื่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ

ปัจจุบันจึงได้มีความพยายามที่จะมีการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง เพื่อเพิ่มปริมาณอาหารโปรตีนให้กับประชาชนในชนบทมาตลอด แต่อาจจะกล่าวได้ว่าไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ปัญหาเรื่องการจัดการเป็นปัญหาส่วนใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อ การเกิดโรค การป้องกันโรค และการมีชีวิตรอดของไก่ โดยทั่วไปแล้วเกษตรกรขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือไม่เห็นความสำคัญในการลงทุนสร้างคอกที่ดี อาจจะทำเล้าเล็กๆ ไว้ข้างบ้านหรือใต้ถุนบ้านได้

ดังนั้นในปัจจุบันยังไม่มีปัญหาด้านการตลาดสำหรับไก่พื้นเมือง เนื้อไก่พื้นเมืองยังเป็นที่ต้องการของตลาดมาก และมีราคาดีกว่าไก่ที่เลี้ยงจากฟาร์มจากที่ได้ความนิยมจากไก่พื้นเมืองนั้น ทำให้กรมปศุสัตว์มียุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการผลิต ซึ่งมีการอนุรักษ์ และพัฒนาสายพันธุ์ ด้านการผลิต ด้านการศึกษาวิจัย ด้านการบริหารจัดการองค์กร ยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาระบบการควบคุมป้องกันโรค ด้านการควบคุมป้องกันโรค ด้านการวิจัยยุทธศาสตร์ ด้านการพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐาน ยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการส่งเสริมพัฒนาทำให้ไก่พื้นเมืองได้รับความนิยม และมีชื่อเสียงทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

ความเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการระดับประเทศ นโยบาย และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการผลิต

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

ยุทธศาสตร์ข้อที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประเด็นที่ 1 การเกษตรสร้างมูลค่า เป็นหนึ่งในผู้เล่นสำคัญด้านการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรในเวทีโลก ด้วยพื้นฐานทางพืชเกษตรเขตร้อน พัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตรมีรายได้สูงขึ้น

แผนย่อยที่ 1 เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

แนวทางที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาวัฒนธรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ รวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาล ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

แนวทางที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

แนวทางที่ 3 สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้าง ความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจน ใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์แต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และเพื่อการส่งออกไปยังตลาดโลก

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

เป้าหมายที่ 1 มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น

กลยุทธ์ที่ 1 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้า เพื่อให้เกิดการยกระดับ กระบวนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม

กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาด ของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ เกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูง

เป้าหมายที่ 2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการ เพื่อคุณภาพ ความมั่นคงอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร

กลยุทธ์ที่ 5 การส่งเสริมให้เอกชนลงทุนพัฒนาตลาดกลางและตลาดออนไลน์สินค้าเกษตร รวมถึงกลุ่มปศุสัตว์และประมง

กลยุทธ์ที่ 6 การสนับสนุนระบบประกันภัยและรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและสินค้า เกษตรแปรรูปที่เกษตรกรเข้าถึงได้

กลยุทธ์ที่ 7 การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์มและกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าผลผลิตของเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ 9 การพัฒนาฐานข้อมูลและคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร รวมทั้งผลักดันให้มี การใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 10 การพัฒนาให้เกิดระบบการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร

เป้าหมายที่ 3 เพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตร ในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของ ห่วงโซ่อุปทาน ที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

กลยุทธ์ที่ 11 การยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ 12 การพัฒนากลไกเชื่อมโยงภาคีต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ส่วนราชการ กลุ่มเกษตรกร และนักวิชาการในพื้นที่ ในการเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจในการพัฒนาภาคเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

3. แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2570
การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2570 มุ่งรักษาฟื้นฟู
และใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรจากความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมอย่างคุ้มค่าและเต็มศักยภาพ
เป้าหมาย

1. เพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ
2. ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม
3. สร้างความยั่งยืนของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. การพึ่งพาตนเอง

4. แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 - 2570

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ซึ่งมีแนวทางการพัฒนา การส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูป
สินค้าเกษตร และบริการมูลค่าสูง ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนากระบวนการตรวจสอบย้อนกลับ ส่งเสริม
และพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอนาคต สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการผลิตและ
การบริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย และ ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถี

5. ยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์ พ.ศ. 2566 – 2570

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับความสามารถบุคลากรด้านการปศุสัตว์สู่ความเป็นมืออาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตสินค้าปศุสัตว์ตลอดห่วงโซ่ให้ได้มาตรฐานเป็นมิตร
ต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริการเกษตรกรและเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิต เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและมูลค่าใหม่ให้สินค้าและบริการด้านปศุสัตว์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างมูลค่าเพิ่มและส่งเสริมการตลาดสินค้าปศุสัตว์

ยุทธศาสตร์ที่ 5 บูรณาการองค์ความรู้และความร่วมมือด้านการปศุสัตว์ในระดับสากล

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการองค์การให้มีความเป็นเลิศทุกมิติ สู่ความทันสมัย
และสร้างสรรค์

6. พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

หมวด 5

การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์

มาตรา 20 ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร

มาตรา 21 การกระทำได้ดังต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา 20

- (1) การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร
- (2) การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์
- (3) การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์
- (4) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตว์แพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บและไม่สามารถเยียวยาหรือ

รักษาให้มีชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน

(5) การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา

(9) การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ตามประเพณีท้องถิ่น

หมวด 6

การจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา 24 การขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

2. สถานการณ์ปัจจุบัน

2.1 ข้อมูลการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

ไก่พื้นเมืองเป็นทรัพยากรของชาติ ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) มีการเลี้ยงอย่างแพร่หลายทั่วไปแทบทุกครัวเรือนเกษตรกร จนเป็นวิถีชีวิตของชาวชนบทไทย ในปัจจุบันมีประชากรไก่พื้นเมืองในประเทศไทยจำนวน 116,324,244 ตัว แยกตามภาคต่าง ๆ ได้ดังนี้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 58,443,070 ตัว ภาคเหนือ 30,487,218 ตัว ภาคกลาง 13,456,766 ตัว และภาคใต้ 13,937,196 ตัว ตามลำดับ มีเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง 2,785,817 ราย แยกตามภาคต่าง ๆ ได้ดังนี้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1,431,570 ราย ภาคเหนือ 638,646 ราย ภาคใต้ 415,581 ราย และภาคกลาง 300,020 ราย ตามลำดับ ส่วนใหญ่เลี้ยงเป็นอาชีพเสริมไม่มีระบบการผลิตที่ชัดเจน เสี่ยงต่อการเกิดโรคระบาด (ข้อมูลจำนวนปศุสัตว์ในประเทศไทย ปี 2566 ศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์) ไก่พื้นเมืองมีการปรับปรุงพันธุ์ตามธรรมชาติ จึงทำให้ไก่พื้นเมืองมีความหลากหลายของสายพันธุ์ แต่ละพันธุ์มีจุดเด่นและคุณสมบัติเฉพาะตัว เช่น เนื้อมีคุณภาพดี รสชาติอร่อย ไก่เทศเมียมีความสามารถในการฟักไข่ สามารถปรับตัวได้ดีในสภาพขาดแคลนอาหาร สามารถต่อสู้ป้องกันตัวได้เป็นอย่างดี มีความต้านทานโรคและแมลง สามารถเติบโตและขยายพันธุ์ภายใต้สภาพแวดล้อมในประเทศไทยได้ดี โดยจากข้อมูลการขึ้นทะเบียนสัตว์พื้นเมืองประจำถิ่น ในปี 2565 มีสัตว์พื้นเมืองประจำถิ่นทั้งสิ้น 528 สายพันธุ์ จาก 13 ประเภทสัตว์ โดยสำหรับไก่พื้นเมืองมีการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยงประจำถิ่นไว้ทั้งสิ้น 189 สายพันธุ์ (ข้อมูลการขึ้นทะเบียนสัตว์พื้นเมือง ปี 2565 สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์) และปัจจุบันกรมปศุสัตว์มีไก่พื้นเมืองที่ขึ้นทะเบียนพันธุ์ไว้ทั้งสิ้น 12 สายพันธุ์ ดังนี้

1) ไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ (ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์เชียงใหม่)

เพศผู้ มีขนลำตัว-หน้าอก-หางสีดำ สร้อยคอ-หลังสีแดงประดู่ น้ำหนัก 3.58 กิโลกรัม

เพศเมีย มีขนลำตัวทั้งหมดสีดำ ไม่มีจุดกระขาวปน ไม่มีขนสร้อยคอและหลัง ปาก-แข้ง สีเหลืองปนดำ-ดำ หงอนถั่ว อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 188 ± 17 วัน ผลผลิตไข่ 147 ± 34 ฟอง/แม่/ปี น้ำหนัก 2.38 กิโลกรัม
จุดเด่น เมื่อชำแหละเป็นซากแล้ว สีแข้งยังคงเป็นสีดำ เป็นที่นิยมของผู้บริโภคไก่พื้นเมือง

2) ไก่เหลืองหางขาวบินทร์ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์ปีก)

เพศผู้ มีขนลำตัว-หน้าอกสีดำกระขาว ขนหางสีดำแซมขาว สร้อยคอ-หลังสีเหลืองอมส้ม ปาก-แข้ง สีเหลือง หงอนถั่ว น้ำหนัก 3.14 กิโลกรัม

เพศเมีย มีขนลำตัวสีดำกระขาว ไม่มีสร้อยคอและหลัง ปาก-แข้งสีเหลือง หงอนถั่ว อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 189 วัน ผลผลิตไข่ 111 ± 30 ฟอง/แม่/ปี น้ำหนัก 2.28 กิโลกรัม

จุดเด่น เมื่อชำแหละเป็นซากแล้ว สีแข้งเหลือง เป็นที่นิยมของผู้บริโภคไก่พื้นเมือง

3) ไก่แดงสุราษฎร์ (ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์สุราษฎร์ธานี)

เพศผู้ มีขนลำตัว-หน้าอก-สร้อยคอ-หลังสีแดง ขนหางสีดำแซมขาว ปาก-แข้งสีเหลือง หงอนถั่ว น้ำหนัก 3.02 กิโลกรัม

เพศเมีย มีขนลำตัวสีแดง ไม่มีขนสร้อยคอ-หลัง ปาก-แข้งสีเหลือง หงอนถั่ว อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 192 วัน ผลผลิตไข่ 114 ± 33 ฟอง/แม่/ปี น้ำหนัก 2.03 กิโลกรัม

จุดเด่น สามารถผลิตเป็นไก่พันธุ์แท้ และลูกผสมที่ดีในระดับอุตสาหกรรม

4) ไก่ซีท่าพระ (ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ท่าพระ จังหวัดขอนแก่น)

เพศผู้ มีขนลำตัว-หางสีขาว สร้อยคอสีขาวหรือสีงาช้าง ปาก-แข้งสีเหลือง ใบหน้าแดง หงอนถั่ว น้ำหนัก 2.60 กิโลกรัม

เพศเมีย มีขนลำตัว-หางสีขาว ไม่มีสร้อยคอ ปาก-แข้งสีเหลือง ใบหน้าแดง หงอนถั่ว อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 217 วัน ผลผลิตไข่ 116 ± 45 ฟอง/แม่/ปี น้ำหนัก 1.80 กิโลกรัม

จุดเด่น มีขนสีขาวเหมือนไก่เนื้อทางการค้า เมื่อชำแหละไม่มีขนหลุดสีดำที่ผิวหนัง ทำให้ซากสะอาด นำรับประทาน

5) ไก่ซีฟ้า (ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์แม่ฮ่องสอน)

เพศผู้ มีขนลำตัว-หางสีดำหรือน้ำเงินเข้ม ขนสร้อยคอ-หลังสีเหลืองอ่อน หงอนจักร ขอบตา-ปาก-แข้ง-ผิวหนัง-เนื้อสีดำ น้ำหนัก 2.23 กิโลกรัม

เพศเมีย มีขนลำตัว-หางสีดำ สร้อยคอสีเหลืองอ่อน หงอนจักร ขอบตา-ปาก-แข้ง-ผิวหนัง-เนื้อสีดำ อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 178 วัน ผลผลิตไข่ 84 ฟอง/แม่/ปี น้ำหนัก 1.65 กิโลกรัม

จุดเด่น เหมาะใช้เป็นพันธุ์ที่เลี้ยงในท้องถิ่นพื้นที่สูง

6) ไก่ฟ้าหลวง (ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์แม่ฮ่องสอน)

เพศผู้ มีขนลำตัว-หางสีดำ สร้อยคอ-หลังสีน้ำตาลแดง หงอนจักร ขอบตา-ปาก-แข้ง-ผิวหนัง-เนื้อสีดำ น้ำหนัก 2.19 กิโลกรัม

เพศเมีย มีขนลำตัว-หางสีดำ ขนสร้อยคอสีน้ำตาลแดง หงอนจักร ขอบตา-ปาก-แข้ง-ผิวหนัง-เนื้อสีดำ อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 178 วัน ผลผลิตไข่ 93.41 ฟอง/แม่/ปี น้ำหนัก 1.66 กิโลกรัม

จุดเด่น เหมาะใช้เป็นพันธุ์ที่เลี้ยงในท้องถิ่นพื้นที่สูง

7) ไก่แม่ฮ่องสอน (ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์แม่ฮ่องสอน)

เพศผู้ มีขนลำตัว-หางสีดำ สร้อยคอ-หลังสีเหลืองเข้ม มีปุยขาวที่โคนหาง หงอนจักร ใบหน้าแดง ปาก-แข้งสีดำหรือเทา ผิวหนังขาวอมแดง น้ำหนัก 1.30 กิโลกรัม

เพศเมีย มีขนลำตัวสีน้ำตาลกระเหลืองหรือสีน้ำตาลลายปาดำ ขนดุ่มหูสีเหลือง หงอนจักร ใบหน้าแดง ปาก-แข้งสีดำหรือเทา ผิวหนังขาวอมแดง อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 159.67 วัน ผลผลิตไข่ 81.94 ฟอง/แม่/ปี น้ำหนัก 1.00 กิโลกรัม

จุดเด่น เหมาะใช้เป็นพันธุ์ที่เลี้ยงในท้องถิ่นพื้นที่สูง

8) ไก่เบตงยะลา (ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะ)

เพศผู้ มีขนทั้งตัวสีเหลืองทอง-สีเหลืองอ่อน-สีน้ำตาลอ่อน หงอนจักร ใบหน้าแดง ปาก-แข้งสีเหลือง

เทศเมืง มีขนสีน้ำตาลอ่อน-เหลืองทอง ปีก-หางมีขนแข็งเล็กน้อย อาจมีขนสีขาวหรือดำแซมบ้างเล็กน้อย หงอนจักร ปาก-แข้งสีเหลือง อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 160 วัน ผลผลิตไข่ 143 ฟอง/แม่/ปี

จุดเด่น เนื้อมีรสชาติอร่อย มีกลิ่นเฉพาะตัว

9) ไก่ดำนครไทย (ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์พิษณุโลก)

เทศผู้ มีขนสร้อยคอสีเหลืองเข้มแกมแดง สีสร้อยหลัง-หาง-ปีกมีสีแดง ขนลำตัว-ขนขาสีเหลืองแกมแดง ขนหางสีดำแซมน้ำตาล ขนปีกสีน้ำตาลแซมดำ หงอนจักร ใบหน้า-เหนียงสีน้ำตาล-ดำ ผิวหนัง-เนื้อ-โพรงปาก-แข้ง-กระดูก-ตา-เครื่องใน(ยกเว้นตับ) สีดำ

เทศเมืง มีสีขนสร้อยคอ-ลำตัว-ปีกสีเหลืองขลิบดำ(ปลายดำ) สีขนหางสีเหลืองแซมดำ สีขนลำตัว-ขาสีเหลือง หงอนจักรสีดำ ผิวหนัง-เนื้อ-โพรงปาก-แข้ง-กระดูก-เครื่องใน(ยกเว้นตับ) สีดำ อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 155.68+15.04 วัน ผลผลิตไข่ 147.98+39.05 ฟอง/แม่/ปี

จุดเด่น มีการเจริญเติบโตดี เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของบ้านเรา สามารถเลี้ยงทดแทน หรือเลี้ยงควบคู่ไปกับไก่พื้นเมืองของกรมปศุสัตว์ได้ ให้ไข่เร็ว ค่อนข้างดก แม่พันธุ์มีนิสัยฟักไข่เหมือนไก่พื้นเมืองทั่วไป

10) ไก่เหลืองชัยพัฒนาด่านซ้าย (อุติง) (ศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อ.ด่านซ้าย จ.เลย)

เทศผู้ มีหงอนจักรสีแดง ใบหน้าสีแดง ตาสีน้ำตาลอมส้ม ขนลำตัวสีน้ำตาล ขนสร้างคอมมีเหลืองส้ม สร้อยหลัง-ปีกสีน้ำตาลแดง ขนปีก-หางสีดำ ผิวหนังสีเหลือง ปาก-แข้ง-เล็บมีเทา น้ำหนัก 1,985.8+236.5 กรัม

เทศเมืง มีหงอนจักรสีแดง ใบหน้าสีแดง ตาสีน้ำตาลอมส้ม ขนลำตัวสีลายดำนน้ำตาล ขนสร้อยคอ-ลายดำเหลืองหรือน้ำตาล ขนปีก-หางสีดำ ผิวหนังสีเหลือง ปาก-แข้ง-เล็บสีเทา อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 143.20+13.7 วัน ผลผลิตไข่ 122+5.50 ฟอง/แม่/ปี น้ำหนัก 1,527.30+252.90 กรัม

จุดเด่น มีขนาดกลาง หนังเหลือง โตเร็ว ทนทาน และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของประเทศไทย เหมาะต่อการเลี้ยงในถิ่นทุรกันดาร เนื้อมีรสชาติดี

11) ไก่ดำชัยพัฒนาด่านซ้าย (อุติง) (ศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อ.ด่านซ้าย จ.เลย)

เทศผู้ หงอนจักร ใบหน้าสีแดงคล้ำถึงดำ ตาสีน้ำตาล ขนลำตัวสีดำ ขนสร้อยคอสีเหลืองส้ม สร้อยหลัง-ปีกสีน้ำตาลแดง ขนปีก-หางสีดำ ผิวหนังสีเทา ปาก-แข้ง-เล็บสีเทาปนดำ กระดูกสีดำ น้ำหนัก 1,763.70+264.30 กรัม

เทศเมืง หงอนจักร ใบหน้าสีแดงคล้ำถึงดำ ตาสีน้ำตาล ขนลำตัวลายดำนน้ำตาล ขนสร้อยคอ-ลายดำสีเหลืองหรือน้ำตาล ขนปีก-หางสีดำ ผิวหนังสีเทา ปาก-แข้ง-เล็บสีเทาปนดำ กระดูกสีดำ อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 154.30+19.90 วัน ผลผลิตไข่ 120+5.0 ฟอง/แม่/ปี น้ำหนัก 1,351.80+176.80 กิโลกรัม

จุดเด่น มีขนาดกลาง หนัง เนื้อและกระดูกดำ โตเร็ว ทนทาน และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของประเทศไทย เหมาะต่อการเลี้ยงในถิ่นทุรกันดาร

12) ไก่เขียวห้วยทราย (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)

เทศผู้ มีหงอนถั่ว ขนสีเขียวอมดำ แข้ง-จะงอยปากสีดำ หนังสีชมพู สร้อยคอ-สร้อยหลัง-หาง สีเขียวอมดำ น้ำหนัก 3.64 กิโลกรัม

เทศเมืง มีหงอนถั่ว ขนสีเขียวอมดำ แข้ง-จะงอยปากสีดำ หนังสีชมพู สร้อยคอ-สร้อยหลัง-หาง สีเขียวอมดำ อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรก 185 วัน ผลผลิตไข่ 90-100 ฟอง/แม่/ปี น้ำหนัก 2.39 กิโลกรัม

จุดเด่น มีความทนทานต่อโรคและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี มีอัตราการเจริญเติบโตดี เทศเมืงสามารถฟักไข่และเลี้ยงลูกได้เอง มีเปอร์เซ็นต์ซากสูง เนื้อนุ่ม ไม่เหนียว

2.2 ปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ดังนี้

1. โรคระบาดสัตว์ปีก โดยเฉพาะไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงหลังบ้านในชนบทและไก่ชน ซึ่งยังไม่ปรับระบบการเลี้ยงเข้าสู่ระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good farm management, GFM) เพื่อพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับฟาร์มไก่พื้นเมือง แบบเลี้ยงปล่อย (GAP)

2. ปัญหาด้านสายพันธุ์ การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นการค้า หากใช้ไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้เป็นแม่พันธุ์จะให้ไข่น้อยเพียง 80 – 100 ฟอง/ปี ทำให้ผลผลิตลูกไก่ได้น้อย นอกจากนี้ ไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้โตช้าในธรรมชาติ จึงควรมีการคัดเลือกพันธุ์ที่มีลักษณะดีไว้เป็นพ่อแม่พันธุ์ทดแทน ขณะที่ไก่พื้นเมืองลูกผสม มีปัญหาด้านอัตราการเจริญเติบโต และคุณภาพซากยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากใช้ไก่พันธุ์ไขเป็นแม่พันธุ์ ดังนั้นต้องมีการพัฒนาสายพันธุ์แม่ไก่ที่เหมาะสมของไทย

3. ปัญหาด้านอาหารสัตว์ราคาแพง ทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองรูปแบบธุรกิจสูงขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่เป็นวัตถุดิบในท้องถิ่น และนำวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมมาใช้ให้เป็นอาหารสัตว์มากขึ้น

4. ปัญหาการใช้สารเคมีสังเคราะห์และยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค เนื่องจากสารเหล่านี้ก่อให้เกิดเชื้อดื้อยาในคน การนำสมุนไพร หรือสารชีวภาพ (จุลินทรีย์ เอนไซม์ กรดที่ผลิตมาจากธรรมชาติ ฯลฯ) มาใช้จะช่วยทำให้ไก่พื้นเมืองมีสุขภาพดี โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสารเคมีสังเคราะห์หรือยาปฏิชีวนะ

5. การเลี้ยงไก่พื้นเมืองขุนเพื่อจำหน่าย เนื่องจากขาดการสร้างการรับรู้ของผู้บริโภค ไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างของสายพันธุ์ได้ รวมถึงวิธีการบริโภค ขาดการประชาสัมพันธ์ด้านอัตลักษณ์ และคุณค่าของไก่พื้นเมือง และราคาที่สูงกว่าไก่พันธุ์เนื้อ ทำให้ตลาดจำกัดอยู่ในท้องถิ่น

6. สิ่งแวดล้อมและผลกระทบทางสังคม เช่น เสียง กลิ่น

7. ผลกระทบทางด้านจิตใจ เช่น การไม่ยอมรับกีฬาไก่ชน

การจัดทำกรอบแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง

พ.ศ. 2566-2570

1. วิสัยทัศน์ (Vision)

“ไก่พื้นเมืองวิถีไทย ระบบการผลิตปลอดภัย ผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐาน เป็นฐานการผลิตสู่ตลาดโลก”

2. พันธกิจ (Mission)

1. อนุรักษ์และพัฒนาไก่พื้นเมือง และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
2. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง
3. การจัดทำกรปฏิบัติการทางเกษตรที่ดี สำหรับฟาร์มไก่พื้นเมือง
4. วิจัยและพัฒนา ปรับปรุงพันธุ์ อาหารสัตว์ สุขภาพสัตว์ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต
5. พัฒนาระบบสารสนเทศเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง
6. เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรคระบาดสัตว์ปีก
7. ปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายให้สอดคล้อง
8. ศึกษา พัฒนา ส่งเสริมและการสร้างมูลค่าเพิ่ม และตลาดไก่พื้นเมือง
9. ส่งเสริมคุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่ม จากการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวและนันทนาการตามประเพณีท้องถิ่น

3. เป้าหมายและตัวชี้วัดรวม

การผลิตไก่พื้นเมืองมีความเข้มแข็งและยั่งยืน มีผลิตภัณฑ์คุณภาพดี มีรายได้ต่อเนื่องมีตลาดส่งออกยั่งยืน และสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ มีมาตรฐานปลอดภัยสามารถขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศ

4. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการผลิตไก่พื้นเมืองอย่างยั่งยืน
2. เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองมีความเข้มแข็ง
3. เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ
4. เพื่อพัฒนาการผลิตไก่พื้นเมืองและผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมืองให้ได้มาตรฐานปลอดภัย
5. เพื่อให้มีศูนย์เรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อการกีฬาและนันทนาการตามประเพณีท้องถิ่น
6. เพื่อเพิ่มมูลค่าและขยายตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ

5. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT analysis)

5.1 จุดแข็ง (Strengths)

1. มีไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้ที่ได้รับการพัฒนา
 - 1.1 เพื่อการอนุรักษ์
 - 1.2 เพื่อการค้าและส่งเสริมในด้านการตลาด และส่งออก
 - 1.3 เพื่อการนันทนาการตามประเพณีท้องถิ่น
 - 1.4 เพื่อการบริโภค
 - 1.5 เพื่อรักษาเอกลักษณ์เฉพาะสายพันธุ์ เช่น ไก่เบตง ไก่เหลืองหางขาว ไก่คอล่อน

2. เนื้อไก่พื้นเมืองมีไขมันต่ำ นุ่ม แน่น
3. ไก่พื้นเมืองมีความสามารถในการสืบสายพันธุ์ที่ดี คือ แม่ไก่พื้นเมืองสามารถฟักไข่ได้เอง เลี้ยงลูกเก่ง
4. ไก่ชนไทยมีชื่อเสียงเป็นที่ต้องการทั้งในและต่างประเทศ
5. ไก่พื้นเมืองสามารถใช้อาหารที่มีคุณค่าทางอาหารเยื่อใยสูงได้ดี
6. ไก่พื้นเมืองมีความทนทานต่อสภาพแวดล้อมและโรคระบาด
7. ไก่ชนมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน
8. มีระบบการควบคุม ป้องกัน กำจัดโรคที่ดี
9. มีโรงงานผลิตวัคซีนป้องกันโรคสัตว์ปีก
10. มีห้องปฏิบัติการวินิจฉัยโรคกระจายทั่วประเทศ

5.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

1. การวิจัยและพัฒนาไก่พื้นเมืองในระดับชุมชนมีไม่เพียงพอ
2. การจำหน่ายไก่พื้นเมืองมีเพียงตลาดในท้องถิ่น
3. ไก่พื้นเมืองใช้ระยะเวลาในการปรับปรุงสายพันธุ์นาน และใช้งบประมาณสูง
4. ไก่พื้นเมืองสมรรถภาพการผลิตต่ำ
5. ต้นทุนในการผลิตไก่พื้นเมืองสูง
6. ขาดการรับรองมาตรฐานฟาร์มไก่พื้นเมือง
7. ขาดการรับรองสายพันธุ์ไก่พื้นเมือง
8. การประชาสัมพันธ์ ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับไก่พื้นเมืองมีไม่เพียงพอ เช่น ทำประวัติ
9. การสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภค เพื่อให้ทราบถึงเอกลักษณ์และคุณภาพของเนื้อไก่พื้นเมืองไม่เพียงพอ
10. การจัดประกวดแข่งขัน เพื่อสร้างตลาดและมูลค่าให้ไก่พื้นเมือง มีน้อย
11. ขาดการบูรณาการข้อมูลงานวิจัยด้านการผลิต สายพันธุ์ และเทคโนโลยี ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น มหาวิทยาลัย เพื่อนำข้อมูลงานวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
12. อาหารสำเร็จรูปสำหรับเลี้ยงไก่พื้นเมืองมีราคาแพง
13. ขาดการส่งเสริมศักยภาพของสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองที่ได้รับการพัฒนาแล้ว

5.3 โอกาส (Opportunities)

1. มีวัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่น และแหล่งพืชสมุนไพรที่หลากหลาย เช่น ขมิ้น ฟ้าทะลายโจร บอระเพ็ด
2. มีตลาดอาเซียนรองรับผลผลิตไก่พื้นเมือง
3. สามารถเพิ่มมูลค่าของไก่พื้นเมืองตามเอกลักษณ์โดดเด่นของแต่ละสายพันธุ์
4. สร้างเครือข่ายเกษตรกรเพิ่มขึ้น
5. มีแหล่งองค์ความรู้ด้านการผลิตไก่พื้นเมือง
6. มีสนามซ้อมและประลองไก่พื้นเมือง เพื่อทดสอบสายพันธุ์และเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
7. ผู้บริโภคมีความนิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ เช่น slow growth มากขึ้น
8. มีการจัดทำ พรบ. ส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์พื้นเมือง

5.4 อุปสรรค (Threats)

1. ยังมีการฆ่าไก่พื้นเมือง (สัตว์ปีก) ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ในภูมิภาค
2. ขาดแหล่งทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไก่พื้นเมือง ให้ได้รับมาตรฐาน
3. ขาดการปรับทัศนคติเรื่องโรคระบาดสัตว์ปีก
4. ไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงหลังบ้านยังไม่ถูกปรับระบบการเลี้ยงให้สามารถป้องกันโรคได้
5. ขาดผู้ประกอบการรายใหญ่ที่ทำการส่งออกไก่พื้นเมืองไปต่างประเทศ
6. ขาดศูนย์กลางข้อมูลทางด้านไก่พื้นเมือง
7. พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น รับประทานเนื้อจากพืชมากขึ้น
8. ขาดการรับรองพันธุ์ประวัติ (Pedigree) ด้วย DNA

6. ประเด็นการพัฒนา

ประกอบด้วยประเด็นการพัฒนา จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ด้านระบบการผลิต
 - 2) ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ด้านระบบการควบคุมป้องกันโรค
 - 3) ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ด้านระบบการรับรองมาตรฐาน
 - 4) ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด
 - 5) ประเด็นการพัฒนาที่ 5 ด้านข้อมูลและระบบสารสนเทศ
- โดยในแต่ละประเด็น ประกอบด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ด้านระบบการผลิต

1. แนวทางการพัฒนาด้านการอนุรักษ์และพัฒนาสายพันธุ์
 - 1.1 การรับรองสายพันธุ์และจดสิทธิบัตรไก่พื้นเมือง
 - 1.2 จัดกระบวนการเรียนรู้ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกษตรกร
 - 1.3 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่มต้นแบบ
 - 1.4 การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่บุคคลทั่วไป
 - 1.5 สนับสนุนการอนุรักษ์และปรับปรุงพันธุ์ในระดับชุมชน
 - 1.6 จัดตั้งศูนย์เรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
2. แนวทางการพัฒนาด้านการผลิต
 - 2.1 ส่งเสริมการผลิตให้มีความสอดคล้องผสมผสานร่วมกับการประกอบอาชีพหลักอื่น
 - 2.2 การให้ความรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่
 - 2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีแหล่งผลิตที่เหมาะสมและมีศักยภาพ
 - 2.4 จัดตั้งเครือข่ายปรับปรุงพันธุ์และกระจายพันธุ์ไก่พื้นเมืองระดับชุมชน
 - 2.5 สนับสนุนการผลิตไก่พื้นเมืองในพื้นที่ที่เหมาะสม
 - 2.6 สนับสนุน ผลักดัน ประสานงานให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุน

3. แนวทางการพัฒนาด้านการศึกษาวิจัย

- 3.1 วิจัยอนุรักษ์สายพันธุ์ไทยดั้งเดิมและสายพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
- 3.2 วิจัยสูตรอาหารที่เหมาะสมตามพื้นที่ และสายพันธุ์
- 3.3 วิจัยเทคนิคการเลี้ยงที่มีผลตอบแทนสูงสุด และวิธีการผลิตที่เหมาะสมกับเกษตรกรรายย่อย
- 3.4 วิจัยการผลิตไก่อินทรีย์
- 3.5 วิจัยแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่
- 3.6 วิจัยความต้องการตลาดและต้นทุนการผลิต
- 3.7 วิจัยต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 3.8 วิจัยสมุนไพร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- 3.9 วิจัยพันธุ์ไก่พื้นเมืองสายพันธุ์ใหม่ๆ
- 3.10 วิจัยเพื่อการรับรองพันธุ์ที่มีศักยภาพ

4. แนวทางการพัฒนาด้านการบริหารจัดการองค์กร

- 4.1 ผลักดัน ปรับปรุงหรือแก้ไข ระเบียบ กฎหมาย และธรรมนูญชุมชน
- 4.2 จัดตั้งคณะกรรมการเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย ภาครัฐ องค์กรเอกชน และกลุ่มเกษตรกร (จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรตามสภาพพื้นที่การเลี้ยง)
- 4.3 การสร้างเครือข่ายและองค์กรเกษตรกรและพัฒนาระบบการประสานงาน
- 4.4 สนับสนุนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองรวมกลุ่ม

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ด้านระบบการควบคุมป้องกันโรค

1. แนวทางการพัฒนาด้านการควบคุมป้องกันโรค

- 1.1 ปรับระบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองให้สามารถป้องกันโรคได้
- 1.2 พัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังและป้องกันโรค
- 1.3 การจัดทำหมู่บ้านปลอดโรคสัตว์ปีก
- 1.4 ส่งเสริมสุขภาพโดยการรณรงค์ฉีดวัคซีน กระจายวัคซีนให้เพียงพอและทันเวลา
- 1.5 มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี ด้านป้องกันควบคุมโรคสู่การปฏิบัติจริง
- 1.6 พัฒนาการควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก
- 1.7 การพัฒนามาตรการควบคุมโรคสัตว์ปีก
- 1.8 การพัฒนาวิธีการตรวจวินิจฉัยโรค

2. แนวทางการพัฒนาการวิจัย

- 2.1 วิจัยระดับการสร้างภูมิคุ้มกันโรคตอบสนองต่อการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาด
- 2.2 วิจัยการใช้สมุนไพรและสารเสริมอื่นๆเพื่อทดแทนสารปฏิชีวนะ
- 2.3 วิจัยปัจจัยเสี่ยงทางระบาดวิทยาของโรคในไก่พื้นเมือง
- 2.4 วิจัยการสร้างสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองต้านทานโรค

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ด้านระบบการรับรองมาตรฐาน

แนวทางการพัฒนาด้านมาตรฐาน

1. ปรับปรุงมาตรฐานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย
2. กำหนดมาตรฐานฟาร์มไก่พื้นเมืองเพื่อการค้า
3. กำหนดมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ไก่พื้นเมือง
4. กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมืองเพื่อการส่งออก
5. พัฒนาการฆ่าและชำแหละไก่พื้นเมืองให้ถูกสุขอนามัย
6. ผลักดันโรงฆ่าสัตว์ปีกขนาดเล็กให้ได้มาตรฐาน
7. กำหนดมาตรฐานสนามประลองไก่
8. กำหนดมาตรฐานการประกวดไก่พื้นเมือง
9. กำหนดมาตรฐานห้องปฏิบัติการผลิตน้ำเชื้อไก่

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด

แนวทางการพัฒนาด้านการตลาด

1. ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นสินค้าอัตลักษณ์ ในแต่ละพื้นที่
2. ผลักดันสินค้าอัตลักษณ์พื้นที่ได้รับรองมาตรฐาน OTOP และ GI
3. การจัดงานไก่พื้นเมืองแห่งชาติ สนามประลองไก่ และประมูลไก่
4. ส่งเสริมให้การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมการ

ท่องเที่ยว

5. พัฒนาลาดไก่พื้นเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ
6. วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไก่พื้นเมือง
7. ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้แก่ผู้บริโภคเพิ่มขึ้น
8. จัดการประกวดแข่งขันระดับภูมิภาค
9. สนับสนุนเกษตรกรให้พัฒนาเป็นผู้ประกอบการธุรกิจไก่พื้นเมืองครบวงจร

ประเด็นการพัฒนาที่ 5 ด้านข้อมูลและระบบสารสนเทศ

แนวทางการพัฒนาด้านการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ

1. จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองรายย่อย
2. จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองเพื่อการค้า
3. จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองกีฬาและสันทนาการ

7. แนวทางการพัฒนา/โครงการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง พ.ศ. 2566-2570

ตารางที่ 1 แนวทางการพัฒนา/โครงการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง ของกอง/สำนักในกรมปศุสัตว์

แนวทางการพัฒนา/โครงการ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงาน ร่วมดำเนินการ
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม	
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ด้านระบบการผลิต	26	28.15	52.66	53.49	58.55	62.44	255.28	
แนวทางการพัฒนาที่ 1 ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาสายพันธุ์	6	0.40	6.33	8.36	9.03	10.74	34.86	
1) การพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมือง			5.93	7.12	8.54	10.25	31.84	สพพ.
2) กิจกรรมการผลิต ตรวจสอบ และเก็บรักษาพันธุ์ไก่พื้นเมืองแห่งชาติ				0.05	0.05	0.05	0.15	สพป.
3) กิจกรรมเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมจากไก่พื้นเมือง				0.04	0.04	0.04	0.12	สพป.
4) การพัฒนาชุดตรวจอัลลีลและความสัมพันธ์พ่อแม่ลูกของไก่ด้วยเครื่องหมายพันธุกรรมชนิด microsatellite				0.75			0.75	สพป.
5) วางแนวทางการจัดสวัสดิภาพการอนุรักษ์และปรับปรุงพันธุ์ในระดับชุมชน		0.20	0.20	0.20	0.20	0.20	1.00	กสป.
6) ศูนย์เรียนรู้ด้านสวัสดิภาพไก่พื้นเมือง		0.20	0.20	0.20	0.20	0.20	1.00	กสป.
แนวทางการพัฒนาที่ 2 ด้านการผลิต	8	5.40	9.23	11.78	12.92	14.10	53.42	
1) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไก่พื้นเมือง เพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในท้องถิ่น		4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	25.00	กสส.
2) โครงการศูนย์แบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองอินทรีย์แบบครบวงจร			3.10	3.41	3.75	4.13	14.39	สพพ.
3) เครือข่ายสัตว์พันธุ์กรรมปศุสัตว์ (ไก่พื้นเมือง)		1.20	1.40	1.60	1.80	2.00	8.00	สพพ.
4) ยกระดับการผลิตไก่พื้นเมืองของฟาร์มเครือข่าย				1.50	1.60	1.70	4.80	สพพ.
5) โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการผลิตและผสมเทียมด้วยน้ำเชื้อแช่แข็ง			0.03	0.03	0.03	0.03	0.11	สพป. (เชียงใหม่)
6) โครงการเครือข่ายใช้ประโยชน์น้ำเชื้อแช่แข็งเพื่อการอนุรักษ์และเพิ่มผลผลิต				0.04	0.04	0.04	0.12	สพป.
7) วางแนวทางการผลิตและเลี้ยงไก่พื้นเมืองตามหลักสวัสดิภาพ		0.20	0.20	0.20	0.20	0.20	1.00	กสป.
8) โครงการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง		4.00	4.50	5.00	5.50	6.00	25.00	กสส.
แนวทางการพัฒนาที่ 3 ด้านการวิจัย	11	1.85	16.60	17.60	19.10	19.60	74.75	
1) การวิจัยและพัฒนาความต้องการโภชนาการและการจัดการอาหาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไก่พื้นเมือง			0.50	0.75	1.00	1.25	3.50	สอส. สพพ.
2) การวิจัยและพัฒนานาวัตกรรมการจัดการด้านอาหารสัตว์ที่มีความแม่นยำ (precision feeding) เพื่อลดต้นทุนการผลิตไก่พื้นเมือง		0.50	0.75	1.00	1.25	1.50	5.00	สอส. สถาบันอุดมศึกษา

แนวทางการพัฒนา/โครงการ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)						หน่วยงานร่วมดำเนินการ
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม	
3) การวิจัยและพัฒนาการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ใหม่ (Novel Feedstuff) เพื่อเป็นแหล่งโปรตีนในอาหารสัตว์ไก่พื้นเมือง		0.50	0.75	1.00	1.25	1.50	5.00	สอศ.
4) การวิจัยและพัฒนาการใช้ข้าวเพื่อเป็นอาหารไก่พื้นเมือง		0.25	0.50	0.75	1.00	1.25	3.75	สอศ. กรมการข้าว สถาบันอุดมศึกษา
5) การพัฒนาพันธุ์ไก่เลื่องนเรศวร (ไก่เลื่องทางชาวพระเจ้าห้าพระองค์)			1.50	1.50	1.50	1.50	6.00	สพพ.
6) การพัฒนาพันธุ์ไก่พื้นเมืองประจักษ์แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร			0.50	0.50	0.50	0.50	2.00	สพพ.
7) การพัฒนาพันธุ์ไก่เนื้อผสมพื้นเมือง (ไก่เนื้อไทย)			1.50	1.50	1.50	1.50	6.00	สพพ.
8) การพัฒนาและคัดเลือกสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่และการจัดการฟาร์มที่แตกต่างกัน			10.00	10.00	10.00	10.00	40.00	สพพ.
9) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผสมเทียมด้วยน้ำเชื้อแช่แข็งไก่					0.50		0.50	สทป. สพพ.
10) การวิจัยและพัฒนาด้านอาหาร สมุนไพร และสารเสริม ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์		0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	2.00	กสบ. สอศ.
11) สวัสดิภาพในการปรับปรุงพันธุ์		0.20	0.20	0.20	0.20	0.20	1.00	กสบ.
แนวทางการพัฒนาที่ 4 ด้านการบริหารจัดการองค์กร	1	20.50	20.50	15.75	17.50	18.00	92.25	
1) กิจกรรมปรับปรุงระบบป้องกันโรคในไก่พื้นเมือง		20.50	20.50	15.75	17.50	18.00	92.25	สคป.
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ด้านระบบการควบคุมป้องกันโรค	14	180.10	189.10	190.35	193.60	188.60	941.75	
แนวทางการพัฒนาที่ 1 ด้านการควบคุมป้องกันโรค	13	180.10	187.10	188.35	193.60	188.60	937.75	
1) กิจกรรมการรับรองสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกพื้นเมืองหรือไก่ชนที่มีระบบป้องกันโรค		15.75	17.75	15.75	15.00	15.00	79.25	สคป.
2) กิจกรรมการควบคุมและตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก		15.00	15.00	15.00	25.00	20.00	90.00	สคป. กสภ.
3) โครงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเชิงรุกแบบบูรณาการของประเทศไทย		36.75	36.75	40.00	36.00	36.00	185.50	สคป.
4) โครงการณรงค์ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรค		25.00	25.00	25.00	25.00	25.00	125.00	สคป.
5) โครงการณรงค์ทำวัคซีนในไก่พื้นเมือง		15.00	20.00	20.00	20.00	20.00	95.00	สคป.
6) กิจกรรมสำรวจระดับภูมิคุ้มกันโรคในไก่ภายหลังที่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิล		7.50	7.50	7.50	7.50	7.50	37.50	สคป. สทช.
7) โครงการเฝ้าระวังโรคในนกธรรมชาติ		12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	60.00	สคป. สสช. ศวพ.
8) กิจกรรมการเฝ้าระวังโรคสัตว์ปีก เชิงรุก เฝ้าจับ		30.50	30.50	30.50	30.50	30.50	152.50	สคป. สสช. ศวพ.

แนวทางการพัฒนาโครงการ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานร่วมดำเนินการ
		2566	2567	2568	2569	2570	
9) โครงการซ่อมแผนการปฏิบัติงานและมาตรการเตรียมความพร้อมการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก		2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	สศบ.
10) การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่เกษตรกรและประชาชนด้วยการแนะนำ การเตือนภัย และข้อปฏิบัติ โดยสื่อทุกชนิด		15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	สศบ.
11) แนวทางขนส่งไก่ตามหลักสวัสดิภาพ		0.20	0.20	0.20	0.20	0.20	กสบ.
12) โครงการบังคับใช้กฎหมาย ตรวจสอบสถานกักกันสัตว์ ตั้งจุดตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสัตว์และซากสัตว์ทั่วราชอาณาจักร		5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	กสภ.
13) โครงการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับไก่พื้นเมือง และการบังคับใช้กฎหมาย		0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	กสภ.
แนวทางการพัฒนาที่ 2 ด้านการวิจัย	1		2.00	2.00			4.00
1) การใช้ชุดทดสอบ (test kit) ในการตรวจโรคไข้หวัดนก			2.00	2.00			สศบ. สฟพ. สสช.
ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ด้านระบบการรับรองมาตรฐาน	9	7.15	22.99	24.12	24.62	25.16	104.04
แนวทางการพัฒนาที่ 1 ด้านมาตรฐาน	9	7.15	22.99	24.12	24.62	25.16	104.04
1) การผลิตเนื้อไก่พื้นเมือง ตามหลักสวัสดิภาพ		0.20	0.20	0.20	0.20	0.20	กสบ.
2) ตรวจรับรองฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์ (เฉพาะไก่)			2.82	2.82	2.82	2.82	สพส. (รับรองฯ)
3) ตรวจรับรองมาตรฐาน GMP โรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ		1.15	2.11	2.27	2.45	2.65	สพส. (รณ.)
4) ตรวจสอบและออกใบอนุญาตโรงฆ่าสัตว์		5.80	17.05	17.81	18.11	18.41	สพส. (รณ.)
5) โครงการมาตรฐานกรมการค้าสัตว์ปีกและการประกวดไก่พื้นเมือง			0.31	0.34	0.37	0.41	สพพ.
6) โครงการการจัดทำมาตรฐานการประกวดไก่พื้นเมือง				0.17	0.17	0.17	สพพ.
7) การพัฒนามาตรฐานการออกใบรับรองสัตว์ เพื่อรับรองพันธุ์ไก่พื้นเมืองโดยสมาคม			0.50	0.50	0.50	0.50	สพพ.
8) โครงการจัดทำหลักเกณฑ์ห้องปฏิบัติการผลิตน้ำเชื้อไก่ไข่แข็ง			ไม่ของงบประมาณ				สพป.
9) โครงการจัดตั้งห้องปฏิบัติการผลิตน้ำเชื้อไก่ไข่แข็ง				0.01			สพป. (ชลบุรี)

แนวทางการพัฒนา/โครงการ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)					หน่วยงานร่วมดำเนินการ
		2566	2567	2568	2569	2570	
ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด	15	7.91	23.28	48.58	48.65	50.20	178.63
แนวทางการพัฒนาที่ 1 ด้านการตลาด	15	7.91	23.28	48.58	48.65	50.20	178.63
1) โครงการศูนย์ซื้อขายการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ประจำจังหวัด				15.27	15.27	16.47	กผส.
2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร			0.28	0.28	0.28	0.28	กผส.
3) โครงการศึกษาการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่น เพื่อเพิ่มมูลค่าและอัตลักษณ์ของไก่พื้นเมือง			0.50	0.75	1.00	1.25	สอส. กผส.
4) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน OTOP ประเภทผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์		0.91	13.69	13.69	13.69	13.69	กผส.
5) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น		0.70	1.01	1.01	1.01	1.01	กผส.
6) โครงการยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์สร้างความเชื่อมั่นสู่ตลาดผู้บริโภค				4.63	4.63	4.63	กผส.
7) โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดสำหรับเกษตรกร ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ในยุคการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Disruption)				1.09	1.09	1.09	กผส.
8) โครงการให้บริการและคำปรึกษาด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์				2.86	2.86	2.86	กผส.
9) โครงการส่งเสริมการบริโภคผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์จากเกษตรกรไทยสู่ผู้บริโภค			0.897	0.897	0.897	0.897	กผส.
10) โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการแปรรูป เพื่อสร้างความหลากหลายและเพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์		0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	กผส.
11) โครงการเสริมสร้างศักยภาพเจ้าของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร		0.74	0.82	1.54	1.54	1.54	กผส.
12) โครงการพัฒนา Smart Officer, Smart Farmer, Young Smart Farmer และลูกหลานเกษตรกร ให้ความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด และเข้าถึงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์		0.81	1.24	1.24	1.24	1.24	กผส.
13) โครงการพัฒนาประสิทธิภาพโลจิสติกส์เกษตร เพื่อลดความสูญเสีย		4.03	4.03	4.31	4.03	4.03	กผส.
14) โครงการยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เมืองแห่งชาติดิจิทัล				0.50	0.80	0.90	กสส.
15) การจัดสวัสดิภาพในงานแสดงไปส่นามประลองและประเพณี			0.20	0.20	0.20	0.20	กสบ.
ประเด็นการพัฒนาที่ 5 ด้านข้อมูลและระบบสารสนเทศ	2		10.21	5.23	5.26	5.28	25.98
แนวทางการพัฒนาที่ 1 ด้านการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ	2		10.21	5.23	5.26	5.28	25.98
1) โครงการขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์			0.21	0.23	0.26	0.28	สพพ.
2) การขึ้นทะเบียนและการรับรองพันธุ์ไก่พื้นเมืองประจําถิ่น (mapping)			10.00	5.00	5.00	5.00	สพพ.(หน่วยงานหลัก) กสส.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน แผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง

1. องค์ประกอบ

ประธานกรรมการ รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ ที่รับผิดชอบงานของกองส่งเสริมและพัฒนากการปศุสัตว์
กรรมการ

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมและพัฒนาสัตว์ปีก กองส่งเสริมและพัฒนากการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
2. ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมปศุสัตว์
3. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย กรมปศุสัตว์
4. ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์
5. ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
6. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์
7. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
8. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์
9. ผู้อำนวยการกองสารวัตรและกักกัน กรมปศุสัตว์
10. ผู้อำนวยการกองสวัสดิภาพสัตว์และสัตวแพทย์บริการ กรมปศุสัตว์
11. ผู้อำนวยการกองผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
12. นายกสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาไก่พื้นเมืองไทย
13. นายกสมาคมส่งเสริมไก่แจ้สากล
14. นายกสมาคมส่งเสริมผู้เลี้ยงไก่แจ้แห่งประเทศไทย

กรรมการและเลขานุการ

15. ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนากการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

16. หัวหน้ากลุ่มวิจัยและพัฒนาระบบฟาร์มปศุสัตว์ (สัตว์ปีก)
กองส่งเสริมและพัฒนากการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
17. หัวหน้ากลุ่มวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีก สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์

2. อำนาจหน้าที่

- (1) จัดทำแผนปฏิบัติการและรายงานผลการดำเนินงานให้อธิบดีกรมปศุสัตว์ทราบ
 - (2) ให้คำปรึกษา แนะนำ และกำกับดูแลแผนปฏิบัติการไก่พื้นเมือง ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการทั้งในประเทศและต่างประเทศ
 - (3) เป็นตัวแทนกรมปศุสัตว์ ในการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - (4) ติดตาม เร่งรัด ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติการ ทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกกรมปศุสัตว์ มีการดำเนินงานเป็นไปตามที่กำหนด
 - (5) จัดทำแผนปฏิบัติการ และรายงานผลการดำเนินงานให้อธิบดีกรมปศุสัตว์ทราบ
 - (6) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ได้ตามความเหมาะสม
 - (7) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2565

(นายประภาส ภิญโญชีพ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมปศุสัตว์

ภาคผนวก v

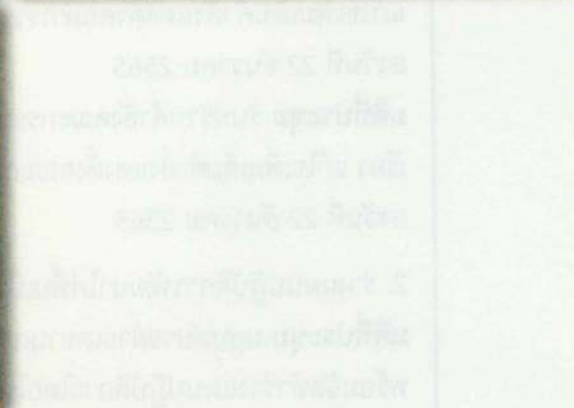
การประชุมคณะกรรมการ ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ พัฒนาไก่พื้นเมือง

การประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง ครั้งที่ 1/2565

ความเป็นมา	วันพฤหัสบดีที่ 8 ธันวาคม 2565 เวลา 09.30 น. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาสัตว์ปีก กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ จัดประชุมคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาไก่พื้นเมือง ครั้งที่ 1/2565 ณ ห้องประชุมลีลาวดี 1 ตึกชัยอัครรักษ์ กรมปศุสัตว์ โดยมี รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ (นายประภาส ภิวนาธิพัฒน์) เป็นประธาน มีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย นายกฤติพิพัฒน์ รัตนาวินกุล (ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมและพัฒนาสัตว์ปีก) นายวิศิษฐ์ ภิวนาธิพัฒน์ (นายกสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาไก่พื้นเมืองไทย) นายสวัสดิ์ ธรรมบุตร (นายกสมาคมส่งเสริมไก่แจ้สากล) นายสมศักดิ์ วิไลวรรณ (ผู้แทนสมาคมส่งเสริมผู้เลี้ยงไก่แจ้แห่งประเทศไทย) และผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกรมปศุสัตว์
สาระสำคัญ	ที่ประชุมมีข้อสรุป ดังนี้ 1. รับทราบคำสั่งกรมปศุสัตว์ที่ 819/2565 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาไก่พื้นเมือง ลงวันที่ 2 กันยายน 2565 2. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ (กรมปศุสัตว์) เพิ่มเติม 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการฯ ได้แก่ (1) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ (2) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ 3. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ (กรมปศุสัตว์) จัดทำข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ SWOT ANALYSIS รวมถึงกลยุทธ์ในแผนปฏิบัติการด้านต่างๆ และเวียนให้คณะกรรมการฯ พิจารณาตรวจแก้ไขก่อนการประชุมครั้งต่อไป 4. เห็นชอบให้มีการประชุมครั้งต่อไป (ครั้งที่ 1/2566) ในเดือนมกราคม 2566 โดยฝ่ายเลขานุการฯ จะมีหนังสือเชิญประชุมแจ้งคณะกรรมการฯ เพื่อทราบกำหนดการประชุมครั้งต่อไป

การประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง ครั้งที่ 1/2566

ความเป็นมา	วันพุธที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 เวลา 09.30 น. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาสัตว์ปีก กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ จัดประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง ครั้งที่ 1/2566 ณ ห้องประชุมลีลาวดี 1 ชั้น 6 ตึกชัยอัครราช กรมปศุสัตว์ โดยมี รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ (นายประภาส ภิญโญชีพ) เป็นประธาน มีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย นายวิวัฒน์ ไชยชะอุ่ม (ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์) นายกฤติพิพัฒน์ รัตนาวินกุล (ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมและพัฒนาสัตว์ปีก) นายสวัสดิ์ ธรรมบุตร (นายกสมาคมส่งเสริมไก่แจ้สากล) นายสมศักดิ์ วิไลวรรณ (ผู้แทนสมาคมส่งเสริมผู้เลี้ยงไก่แจ้แห่งประเทศไทย) และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกรมปศุสัตว์
สาระสำคัญ	ที่ประชุมมีข้อสรุป ดังนี้ 1. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาไก่พื้นเมือง ที่ 1/2566 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2565 มติที่ประชุม รับทราบคำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาไก่พื้นเมือง ที่ 1/2565 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2565 2. ร่างแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง พ.ศ. 2566 – 2570 มติที่ประชุม มอบหมายฝ่ายเลขานุการปรับแก้ไขตามที่คณะทำงานแต่ละท่านให้ข้อเสนอ พร้อมจัดทำร่างแผนปฏิบัติการโดยให้เชื่อมโยงกับ SWOT Analysis และนำมาเสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาในการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งต่อไป

การประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาไถ่พื้นเมือง ครั้งที่ 2/2566

ความเป็นมา	วันพุธที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2566 เวลา 09.30 น. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาสัตว์ปีก กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ จัดประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาไถ่พื้นเมือง ครั้งที่ 2/2566 ณ ห้องประชุมลีลาวดี 1 ชั้น 6 ตึกชัยอัครรักษ์ กรมปศุสัตว์ โดยมี รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ (นายประภาส ภิญโญชีพ) เป็นประธาน มีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย นายวิวัฒน์ ไชยชะอุม (ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์) นายกฤติพิพัฒน์ รัตนนาวิณกุล (ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมและพัฒนาสัตว์ปีก) นายวิศิษฐ์ ภิญโญบริสุทธิ์ (นายกสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาไถ่พื้นเมืองไทย) และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกรมปศุสัตว์
สาระสำคัญ	ที่ประชุมมีข้อสรุป ดังนี้ 1. ที่ประชุมได้พิจารณาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างแผนปฏิบัติการพัฒนาไถ่พื้นเมือง พ.ศ. 2566 – 2570 โดยมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) และจัดทำประเด็นการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านระบบการผลิต 2) ด้านระบบการควบคุมป้องกันโรค 3) ด้านระบบการรับรองมาตรฐาน 4) ด้านการเพิ่มศักยภาพการตลาด 5) ด้านข้อมูลและระบบสารสนเทศ 2. ที่ประชุมได้มีมติโดยให้คณะกรรมการฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการตามประเด็นการพัฒนาในแต่ละด้าน ภายใต้แผนปฏิบัติการพัฒนาไถ่พื้นเมืองตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้ฝ่ายเลขานุการรวบรวมภายในวันที่ 31 พฤษภาคม 2566 พร้อมทั้งมีกำหนดการประชุมครั้งต่อไป ภายในเดือนมิถุนายน 66

การประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง
ครั้งที่ 3/2566

ความเป็นมา	วันอังคารที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2566 เวลา 09.30 น. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาสัตว์ปีก กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ จัดประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง ครั้งที่ 3/2566 ณ ห้องประชุมลีลาวดี 1 ชั้น 6 ตึกชัยอัครรักษ์ กรมปศุสัตว์ โดยมี รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ (นายประภาส ภิญโญชีพ) เป็นประธาน มีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย นายกฤติพิพัฒน์ รัตนนาวินกุล (ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมและพัฒนาสัตว์ปีก) นายวิศิษฐ์ ภิญโญบริสุทธ์ (นายกสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาไก่พื้นเมืองไทย) นายสวัสดิ์ ธรรมบุตร (นายกสมาคมส่งเสริมไก่แจ้สากล) และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกรมปศุสัตว์
สาระสำคัญ	ประชุมมีข้อสรุป ดังนี้ 1. เห็นชอบแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง พ.ศ. 2566 - 2570 2. มอบหมายให้หน่วยงานปรับแก้ไขโครงการฯ ตามที่เสนอ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา 3. มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอแผนปฏิบัติการพัฒนาไก่พื้นเมือง พ.ศ. 2566 - 2570 ฉบับสมบูรณ์ต่ออธิบดีกรมปศุสัตว์ เพื่อทราบต่อไป

กรมศิลปากร

แผนปฏิบัติการพัฒนาโก่งพื้นเมือง พ.ศ.2566 – 2570

**กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กรมปศุสัตว์**

**กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์
กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาสัตว์ปีก**

ที่อยู่ 69/1 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี
กรุงเทพฯ 10400

0 2653 4472

E-mail :
ext_poultry@dld.go.th